

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

Kmetijske družbe za Slovenijo.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 Din. na leto. Za inozemstvo 30 Din. — Posamezna številka stane 1 Dinar. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inzerat na pol strani 400 D, na $\frac{1}{4}$ strani 200 D, na $\frac{1}{8}$ strani 100 D, na $\frac{1}{16}$ strani 65 D, na $\frac{1}{32}$ strani 35 D. Vsaka beseda v »Malih naznanilih« stane 25 para, najmanj pa skupaj 6 D.

Urejuje Viljem Rohman.

Založba Kmetijske družbe za Slovenijo. — Tisk J. Blasnika nasledn.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

št. 23. Ljubljana, 15. decembra 1923. Letnik XL.

Obseg: Objava. — Naročila za modro galico. — Rahljanje brazde namesto obračanja. — Bela medena detelja. — Kdaj in koliko je dajati klajnega apna? — Uspehi s čilskim solitrom. — Pomen vinskih sejmov in vinske cene. — Gozdarstvo v Sloveniji. — Naša konjereja. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Družbene vesti. — Uradne vesti. — Tržne cene. — Inserati.

Objava.

Pokrajinska uprava, oddelek za notranje zadeve, je z odlokom z dne 12. decembra 1923., št. 37346., razpustila glavni odbor Kmetijske družbe za Slovenijo in imenovala vladnim komisarjem pri družbi vladnega svetnika Franca Župneka, ki je 13. t. m. prevzel vse agende in tekoče posle pri družbi in ima predvsem nalogo, da razpiše občni zbor najkasneje v drugi polovici meseca januarja 1924. Kot posvetovalca pri izvrševanju tekočih družbenih poslov sta mu dodeljena bivša podpredsednika Evgen Jarc in Ivan Pipan.

Naročila za modro galico.

Ker dohajajo še zmeraj poročila, da ni mogoče zbrati vseh naročnikov za modro galico, poglavito zaradi pomanjkanja denarja, bo družba še dalje sprejemala naročila od svojih članov in podružnic do 15. januarja 1924.

Skupaj z naročili je poslati tudi predplačilo v znesku 6 Din za vsak kg. To bo zadnji termin za skupno naročanje galice in ne bo družba prevzela nobene odgovornosti, če zamudniki ne pridejo do družbene galice, ki se bo v vsakem pogledu lahko merila z drugovrstnim blagom.

Slednjic se daje vsem interesentom na znanje, da sme družba oddajati modro galico le svojim članom in podružnicam. Vinogradniki, ki iz gmotnih ozirov ne morejo pristopiti k družbi kot udi, naj naroče galico pri kmetijskih podružnicah, ki bodo šle takim vinogradnikom rade na roko.

Rahljanje brazde namesto obračanja.

Letos se je mnogo pisalo in razpravljalo o boljšem obdelovanju zemlje. Kmetijski nadzornik Glanz v Seibersdorfu trdi, da je bolje za rodovitost zemlje, če jo **samo rahljamo**, kakor pa, da jo na ta način preoravamo in obračamo, kakor smo sedaj vajeni. Zemlja ostaja v tem primeru bolj ugodnih lastnosti, bolj »godna«, bolj rodovitna in bolj čista. Ta večak pravi, da ga o tem uče večletne izkušnje in da pričajo o tem tudi zgledi po krajih, kjer uporabljajo **pluge brez deske** (»arline«), ki imajo le močan lemež, s katerim rijejo po zemlji.

Nadzornik Glanz ima prav, če trdi, da se njive, obdelane s takim plugom, bolj čistijo od plevela, posebno od **perenke**, ker se plevel v tem primeru ne le spodreže, ampak tudi izruje. Veliko vredno je tudi to, da se s takim obdelovanjem zemlja po vsej brazdi **krepko zrahlja** in lažje spravlja v »godno« stanje.

kakor z obračanjem. Vse to so prednosti. Vendar te prednosti ne morejo povsem odtehtati dela, ki ga opravljamo z navadnim plugom. Če pomislimo le na to, da je treba gnoj podoravati in ravnotako tudi deteljišča in žitna strnišča, pa vidimo, da je obračanje brazde potrebno. Koristno pa tudi zaradi tega, da se nižje izprane in spodaj ležeče redilne snovi spravljajo zopet na vrh in da se tukaj ugodneje razkrajajo.

Istina pa je, da naša njivska zemlja **ne potrebuje vsakokrat preoravanja** in da bi se v gotovih primerih več doseglo, ako bi se njena živa plast sama zase ali pa v zvezi z njeno spodnjo plastjo samo rahljala. V mnogih primerih bi ostala tako obdelana zemlja bolj ugodnih lastnosti. To se pa semintja po naprednih deželah že izvaja. Tako n. pr. je večkrat veliko bolje, ako se jeseni sprašena zemlja na spomlad samo zrahlja (na pr. z razruševalcem), kakor pa da se vnovič preorje in zopet obrne. To velja še posebej, če smo njivo v jeseni pognojili, velja pa tudi v drugih primerih. Saj tudi vrtno zemljo ne štimamo vsakokrat, ampak jo včasih samo rahljamo s kopanjem. Tudi v vinogradu delamo tako.

Važno vlogo pri tem vprašanju igra seveda tudi **kakovost zemlje samanasebi in njeno trenutno stanje**. Med težko in lahko zemljo je v tem pogledu velika razlika.

Kakor je pripisati rahljanju žive plasti velik pomen za **pospeševanje njene „godnosti“, njene delovnosti in rodovitosti**, tako moramo po drugi strani pripoznati tudi veliko vrednost oranja z obračanjem brazd. Zato lahko trdim, da se v predstojećem vprašanju ne gre toliko za obračanje brazde ali za rahljanje brazde kakor za to, da skušamo zemljo z obračanjem in z rahljanjem brazd **izboljšavati v njeni godnosti in rodovitosti**. R.

Bela medena detelja.

Kdo ne pozna tiste visoke in belocvetoče detelje, ki napravlja cel grm z votlimi, trdimi stebli, visokimi po en meter in čez? Vidimo jo tu in tam kraj potov, ob jarkih in nasipih. Dosedaj ni imela ta rastlina nobene veljave. Danes jo pa hočejo nekateri interesi smatrati za novo pridobitev in jo hvalijo, ker ima to prednost, da daje na čistepeščenih tleh bogate pridelke in izvrstno pašo za čebele. Iz tega vzroka so se začeli tudi čebelarji zanimati za to rastlino.

Resnici na ljubo pa bodi takoj povedano, da nima ta rastlina **prav nobene večje važnosti** za naše kmetijstvo.

Ta detelja, ki je znana tudi pod imenom „**Bokhara**“-detelja, ogrska medena detelja ali sibirski orjaška detelja, je dvoletna rastlina, ki daje samo eno košnjo. Glede njene vrednosti za krmo je **niti primerljati ne smemo** z našo domačo deteljo in lucerno. Ta medena detelja je zaradi „kumarina“, ki ga vsebuje, **grenkega okusa**, tako da jo živina prav nerada žre in **sploh ne mara**. Divja zraste do 1 meter visoka, sejana na dobro zemljo pa tudi do 2 metra visoko in dela trde in debele palice, ki so na sredi votle.

Kot krmsko rastlino je ne moremo priporočati, ker nam dajejo naše domače deteljne vrste vse drugače okusno in tečno klajo kakor pa medena detelja.

V poštev bi hodila bela medena detelja edinole za tista pusta peščena tla, kjer nam druge detelje in

krmske rastline sploh ne uspevajo, pa tudi tukaj je **za ovce**, ki se ne branijo krme z grenkim okusom. Priporočajo jo tudi za zeleno gnojenje, ki se pa na malem posestvu in na boljši zemlji navadno ne izvaja in se tudi v bodoče ne bo razširilo.

Pripomniti je tudi še, da se da s semenom bele medene detelje kvariti, oziroma potvarjati tudi seme lucerne in domače detelje, kar se danes tu in tam tudi godi. Pri nas ta sleparija, hvala Bogu, še ni prodrla. Paziti pa je na to v bodoče!

Bela medena detelja nastavi mnogo semena, ki je močno podobno semenu lucerne, tako da se da z njim dobro mešati in lahko prodajati. Za semenske sleparije je torej medena detelja hvaležno blago. Samo zaradi tega, ker dobro medi, pa tudi ne more priti do kake posebne veljave.

Kdaj in koliko je dajati klajnega apna?

Klajno apno se izdeluje iz kosti in vsebuje **apno in fosforovo kislino**. Zivalim je treba teh snovi predvsem za razvoj in za vzdrževanje kosti, pa tudi za drug užitek, ki ga od njih dobivamo. Danes se klajno apno močno uporablja, ker so prišli živinorejci do prepričanja, da apno **ugodno učinkuje**.

Če pokladamo živini naravno, zdravo in dosti tečno krmo, potem dobiva žival dosti fosforove kisline in apna, tako da ji ni treba teh snovi še posebej polagati. Drugače pa je, če žival ne dobi toliko teh snovi v krmi, kolikor jih potrebuje. To se pa pri našem krmljenju rado in redno dogaja. Najbolj je prizadeta v tem pogledu **mlada živina in breje živali**.

Zaradi tega je klajno apno posebno važno pri mladi živini, ki raste in ki potrebuje v krmi zadosti fosforove kisline in apna, in pri brejih živalih, ki potrebujejo te snovi za razvoj mladiča. Če manjka teh snovi, pa se živali **v kosteh slabo razvijajo**. Breje krave pa boleha za **lizavostjo, mršavostjo in kostolomnico**, kateri bolezni je že mnogo živali podleglo.

Klajno apno je posebno važno v teh primerih, če pokladamo krmo iz **kislih travnikov**, ali če pokladamo v zimskem času mnogo **korenstva** in premalo močne krme, in slednjič, če pokladamo krmo, ki je **trpela zaradi suše**, ker vsebuje taka krma premalo rudninskih snovi in zaradi tega tudi premalo apna in fosforove kisline.

Klajno apno prija vsem domačim živalim, zlasti tudi prasičem, ki dobivajo pri nas mnogo korenstva, pa tudi perutnini. Potrebna vsakdanja množina se ravna seveda po teži posameznih živali. Molznim kravam dajemo na dan po 20 do 30 gramov klajnega apna, mladi govedi po 10 do 15 gramov, ravnotoliko tudi rastočim žrebetom. Prasetom pokladamo po 3 do 5 gramov, odraslim prasičem po 10 do 15 gramov, kuram pa po ½ do 1 grama klajnega apna na dan.

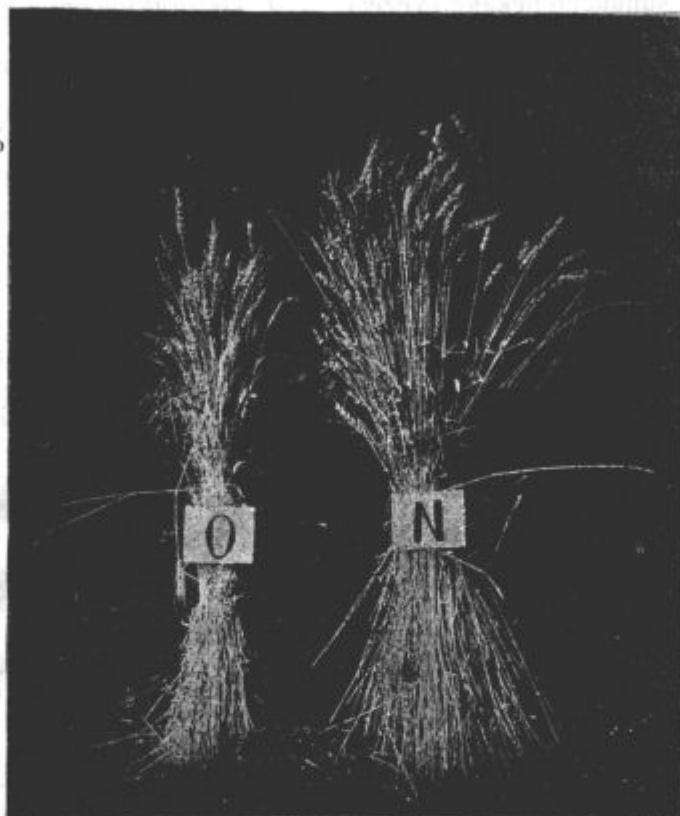
Klajno apno primešamo navadno drugi močni krmi ali pa tudi med rezanico. Če ga dajemo med rezanico, potem je prav, da jo prej nekoliko ovlažimo (poškropimo), da se je apnena moka prime.

Danes dobimo v trgovini dobro in slabo klajno apno. Potrebno je, da ga kupujemo iz zanesljivih rok.

Uspehi s čilskim solitrom.

Na kmetijski šoli v Požegi v Slavoniji so se vršili v tem letu poskusi z umetnimi gnojili. Dve podobici nam kažeta uspehe s čilskim solitrom, ki jih je vodil poljedelski strokovnjak Konstantin Popović.

Obe podobici nam kažeta le uspehe, ki so se dosegli na prostoru enega štirjaškega metra. Na podobi 41. je videti uspeh gnojenja samo s čilskim solitrom, na podobi 42. se vidi uspehe poskusov brez gnojenja (0), potom gnojenja z **dušikom**, v tem primeru s čilskim solitrom (N), gnojenja s **kalijem in fosforovo**

Pod. 41. Pridelak pšenice na 1 m² brez gnojenja (0) in s pomočjo čilskega solitra (N).

Pod. 42. Pridelak pšenice na 1 m² s pomočjo raznih umetnih gnojil (0 = brez gnojenja, N = s pomočjo čilskega solitra, KP = s pomočjo kalijevih in fosfatnih gnojil, KPN = s pomočjo vseh treh vrst umetnih gnojil).

kislino (KP) in nazadnje uspeh z vsemi tremi vrstami gnojil, oziroma gnojilnih snovi (KPN).

Podatki so seveda v toliko pomanjkljivi, ker nam predočujejo le sliko doseženih uspehov, ne po-

vedo pa, koliko se je v tem primeru doseglo pridelka na zrnju in slami. Ugodno učinkovanje čilskega solitra nam je znano že iz dobe pred vojno, ker se je to gnojilo ob pravilni rabi povsod obneslo.

Pomen vinskih sejmov in vinske cene.

Od prijateljske strani v brežiškem okraju sem bil opozorjen, da se nekateri kranjski in spodnještarski vinogradniki jeze, češ da se z vinskimi sejmi pritiska na vinske cene v prid vinskim trgovcem in gostilničarjem, ter me sumničijo nekake zveze z njimi, kar naj spričujejo tudi članki o vinskih kupčijah in cenah, objavljeni v zadnjem „Kmetovalcu“ in po drugih listih.

To, da se je pokazalo tudi na zadnjem vinskem sejmu v Krškem, kjer so se baje vinski kupci dogovorili, da ne plačajo vin višje od 22 K. Taki sejmovi naj se odpravijo, ker da so glavno torišče za pobijanje vinskih cen. Prijatelju sem hvaležen na to opozorilo.

Na taka predbacivanja moram le kratko odgovoriti, da nisem bil in da nisem v nobeni zvezi s kakim vinskim trgovcem ali z gostilničarji, ter da mi niti na misel ni prišlo, da bi bil hotel pritiskati na vinske cene v prid vinskim trgovcem in gostilničarjem. Ti so o meni ravno nasprotnega mnenja!

V zadevah vinske kupčije se ne da na oba, na prodajalca in hkrati na kupca uspešno vplivati, ker ravna vsak po svojem položaju. Obsojam pa postopanje nekaterih prodajalcev, ki s pretiranimi vinskimi cenami za razmeroma manj vredno blago kupce odganjajo ter kvarijo promet in ugled svojega okoliša.

Pomen in namen vinskih sejmov je v prvi vrsti zbrati na prikladnem kraju prodajalce in kupce od vseh strani skupaj v svrhu medsebojne seznaitve in v svrhu spoznavanja in primerjanja vinskih pridelkov iz raznih vinskih goric. Trdne cene se na takih sejmih ne določajo, pač pa nastavljajo povprečne cene, kajti vsakomur je na prosto dano, da proda ali pa ne proda, če mu ponudena cena ne ugaja. To je pač isto kakor na živinskem sejmu. Zadnji krški sejm, ki ga je priredila krška občina in pri katerem sem v strokovnem oziru pomagal, ni bil nobenemu v škodo, pač pa vsemu okraju v prid, ker se je vinska kupčija od tega časa v primeri z lanskim letom močno povzdignila in tudi cene so poskočile, ne pa znižale. Seveda, vsi ne morejo dobiti za svoje vino po 28 ali 30 K; dati ga morajo pač ceneje, če toliko ni vredno. Vem, da se je pred sejmom prodalo precej vina tudi v najbolj slovečih krških in brežiških goricah po nižjih cenah kakor po sejmu. Nezadovoljneži so navadno bolj površni pridelovalci in kletarji, ki pa hočejo svoje blago najdražje prodati.

Trговец kupuje blago po njega kakovosti. Na visoke pridelovalne stroške se ne ozira, ker trgovina ne pozna v tem pogledu nobenih ozirov. Neupravičeno je torej valiti odgovornost in vzrok za neuspehe na druge, ki se po svojih močeh in nesebično trudijo pomagati našemu vinogradništvu s pomočjo živahnejše vinske kupčije na nogo.

Fr. Gombač.

V prid našemu vinogradništvu.

Pokrajinski Savez jugosl. vinogradnikov za Slovenijo v Mariboru, je na svojem ustanovnem občnem zboru 2. decembra 1923, na katerem je bilo zastopanih 14 krajevnih vinarskih društev iz vse Slove-

nije s skupaj 838 člani-vinogradniki, sklenil, pridružiti se zahtevam vinarskega in sadjarskega odseka družbe za Slovenijo v Mariboru, ki jih je stavil v svoji zadnji „Spomenici“ z dne 10. junija t. l. št. 717, in si jih osvojiti. Zlasti zahteva Pokr. Savez od visoke vlade:

1. Da pri sklepanju trgovinske pogodbe z republiko Avstrijo doseže za uvoz naših vin vsaj tiste ugodnosti, ki jih je Avstrija koncedirala Italiji (znižanje uvozne carine od 60 na 30 zlatih K na hl in za Slovenijo — kontingent vsaj 100.000 hl lažjega naravnega vina, ozir. vinskega mošta od 8—12% alkohola, ozir. 14—20% sladkorja.

2. Da pritegne k trgovinskim pogajanjem z vino uvažajočimi državami — predvsem sedaj z Avstrijo — vedno eksperta iz Slovenije, ki natančno pozna razmere vinogradništva in vinski trg v Sloveniji. Na vsak način pa zahtevamo z vso odločnostjo od vlade, da se k trgovinskim pogajanjem z republiko Avstrijo pritegne tudi en delegat iz pokrajin bivše Avstro-Ogrske.

3. Da ukrene potrebno, da se vinski zakon iz leta 1907., ki velja danes samo v Sloveniji in Dalmaciji, uveljavi za vso državo ter da se ga zopet začne izvajati z vso strogošjo.

4. Da se prepreči vsako tihotapljenje vina iz Madžarske in Italije v našo državo.

5. Da se ukinejo kontrolni listi za prevoz vina, ki povzročajo mnogo stroškov in še veliko več zamude časa in — če že to ne gre, da se naj izdaja kontrolnih listov poveri občinskim uradom, ki so boljše pri roki.

6. Istotako naj se ukine naredba, po kateri morajo slovenski vinogradniki vsako leto svoj vinski pridelek naznaniti finančni oblasti.

7. Slovenski vinogradniki odklanjajo stališče vlade, da vinogradniki iz prejšnje Avstro-Ogrske, zaradi prejšnjega podaništva ne bi mogli sodelovati pri trgovinskih pogajanjih z republiko Avstrijo kot delegatje in eksperti.

8. Zahtevamo, da da vlada v slabih letinah za sladkanje vinskega mošta vinogradnikom na razpolago trošarine prosti sladkor.

9. Ker vinogradi letos zbog slabe vinske letine niso bili aktivni, v največ primerih pridelek ne krije niti pridelovalnih stroškov, zahtevamo od vlade, da da finančnim oblastem nalog, da dohodkov iz vinogradov, ki ne prezentirajo nobenega čistega dobička, letos vobče ne obdači.

To resolucijo se takoj dpošlje vsem prizadetim ministrstvom, narodni skupščini in drugim merodajnim zastopništvom.

Gozdarstvo v Sloveniji.

Inž. A. Guzelj.

(Dalje in konec.)

Z vprašanjem enako važnim za poljedelca, živinorejca in gozdarja se peča članek „Agrarna politika in agrarne operacije v Sloveniji“. Po velezanimljivem opisu zgodovine postanka zasebne in skupne lastnine in razvoja servitutnih pravic, ki kaže, da je pisec snov vsestransko proučeval, tako s pravnega kakor

z gospodarskega stališča, preide na delokrog agrarnih operacij: zložba kmetijskih posestev, razdelba zemljišč, uredba užitnih in upravnih pravic, odprava enklav iz gozdov in arondiranje gozdnih mej, zaščita planin in planinskega gospodarstva, ter ocrta organizacijo oblasti za ta dela.

Dejstvo, da so bile med 847 do konci l. 1922. izvršenimi operacijami s 50.600 ha in 16.886 udeleženci le 2 zložbi s 132 ha in 158 udeleženci in da je med 704 primeri s 83.232 ha in 19.038 udeleženci, ki so v delu, le 5 zložb s 547 ha in 139 udeleženci, pripisuje avtor konzervativnemu duhu ljudstva. Gotovo je to glavni vzrok malega števila zložb, na kraškem terenu pa tudi velika vrednostna razlika.

Upravičena je zahteva, da naj posveti država temu vprašanju večjo pozornost.

Potom agrarnih operacij se je do konci l. 1922. zboljšalo 36 planin, oz. pašnikov z 8554 ha, zgradilo cest in potov v dolžini 73 km in 22 planinskih hlevov za 1148 glav živine, postavilo 23 koč, napeljalo 24 vodovodov, zgradilo 31 nabiralnikov vode z vsebino 878 m³, 66 napajališč in 28.770 m plotov.

Podrobneje se bavi s planinskimi razmerami in z uredbo pašnih služnostnih pravic spis „Planine v Bohinju in okolici Bleda“, v katerem dokazuje pisec po obsegu planin in po množini živine, ki se prižene nanje, njih narodno-gospodarsko važnost, se s toplo besedo spomni prirodnih krasot planin, opiše pomanjkljivosti in svetuje zboljševalna dela. Zlasti razmotriva vprašanje, kako spraviti pašnjo po planinskih gozdih v sklad z gozdorejo.

Štiri slike s prizori s planin pojasnjujejo razprave.

Kdor je imel priliko opazovati silno moč hudoornikov in opustošenja v našem alpskem gorovju, pa poplave kraških voda, bo razumel, da je osnovala država posebni gozdnotehnični oddelek za zgradbo hudoornikov.

Iz spisa „Zgradba hudoornikov v Sloveniji“ izvedemo, da obstoji od l. 1913. tak oddelek v Ljubljani, — da je pa njegovo delo vsled pomanjkanja sredstev zelo omejeno. In vendar urejevanje gorskih voda in njih neškodljivo odvajanje ni le v korist neposrednemu okolišu, temveč je javnega pomena in dolžnost države mora biti, da skrbi za ta dela.

V spisu „Gozdi verskega zaklada v okolišu blejske gozdne uprave“, je opisan gospodarsko moderno urejen gozdni kompleks z vsemi prometnimi napravami in popisan obrat z dohodki in izdatki.

Vpogled v razdelitev gozda po gospodarskem načrtu in v sestojine in gospodarske naprave nudi dodatek „Izlet na Pokljuko“.

Članek „Razvoj Trboveljske premogokopne družbe“ nima navidezno nikakih stikov z gozdarstvom. Kot konsument velikih množin jamskega in stavbnega lesa, železničnih pragov, desk in oglja, so premogovniki odvisni od gozda, da pravočasno dobavljajo lesa odločuje večjo ali manjšo produkcijo premoga.

Zanimiv je s 5 slikami pojasnjeni popis raznolikih modernih strojev in obsežnih priprav za proizvajanje premoga. Podjetje, obsegajoče 6 premogovnikov je največje te stroke v naši državi.

Stanje in razvoj lovstva in ribarstva s sem spajajočimi upravnimi in zakonodajnimi določbami je predmet zaključnih črtic „Lovstvo v Sloveniji in „Ri-

barstvo v Sloveniji“. Srečna je bila misel in slavnostni priliki knjige primerna, vplesti med strokovne razprave krajepisne črtice „Ljubljana“ in „Bled“, ki nas seznanijo z znamenitostmi prestolnice in njene okolice, z našimi prirodnimi biseri, idiličnim Blejskim in romantičnim Bohinjskim jezerom in mimogrede z vso Gorenjsko.

Navedene glavne točke in misli iz razprav naj pokažejo obsežnost v knjigi obdelane snovi, pokažejo pa tudi v koliko in kako so posamezni spisi v stiku z gozdarskim vprašanjem. — Naš mali posestnik je imel doslej malo zmisla za gozd. Izkorišča ga, stori in izda pa zanj nerad kaj. Skrajno nezaupljiv, vztraja trdovratno pri podedovanih načelih. Če je enkrat spoznal korist kake stvari, se je pa tudi z vnemo oprime. V tem pogledu ima poljedelstvo, ki takoj dokaže korist kake nove vpeljave, lažje stališče kakor gozdarstvo, kjer se pokaže uspeh šele po letih. Kako naj se prepriča posestnika, da umno vzgojen visoki gozd 15 in več let prej doraste, kakor zanemarjen? To je mogoče le z zgledi in s primernim poukom.

Zdaj, ko je do skrajnega kotička naših gozdov nastalo živahno življenje, ko se takorekoč vsaka biljka za drag denar proda, ko se mora nasprotno z narodnogospodarskih obzirov zahtevati hitro pomladitev izsekanih prostorov, je najpripravniji čas, da se vzbudi v najširših slojih zanimanje za gozd in pravo umevanje gozdarstva. In k temu bodo pripomogla v prvi vrsti dela, kakor je ta knjiga.

Naša gozdarska književnost je silno revna. Tem višje je ceniti podvzetnost in neumorno delovnost goz. nadsvetnika g. inž. A. Šivica, ki se ni zbal truda in stroškov za prireditve obsežne, lično tiskane z 42 dovršenimi slikami opremljene knjige. Naj bi si jo nabavili vsi, ki imajo posla z gozdi, ki se zanimajo za gozdarstvo in sploh vsi, ki ljubijo prirodo!*

Naša konjereja.

(Dalje in konec.)

Marsikateri cenjeni čitatelj pa bo sedaj zmajal z glavo in bo rekel: A — da, da! To se je pa sedaj zgledil naš stari prijatelj sporta, zabave! Dragi! Istina je, da je dirka sport. Toda kakšen? — Za dobro konjerejo absolutno potreben! Hvala Bogu, da je dirka sport, torej sredstvo, ki še nekako vleče in ki vzpodbuja na delo. Dobro urejena dirka pa za prireditelje ni baš prijetna zabava. Največje veselje jim je dober izid in povoljni rezultati, osobito napredek, ki se pa zelo počasi doseže.

Primerjajmo dva človeka, in sicer telovadca in netelovadca. Mislim, da pozna razloček med njima danes vsak in ve, da posebno v telesnih lastnostih telovadec daleč prednjači. Trening pa je za konja razmeroma mnogo večje vrednosti kakor telovadba za človeka. S pravilnim treningom se vzgoji in razvije konj šele v žival, ki je zmožna s svojimi zmožnostmi najbolj koristiti. S treningom šele doseže konj višek

* Knjiga se dobi pri podružnici Jugoslovanskega šumarskega združenja v Ljubljani, Križanke št. 1. in stane za društvene člane 30 Din, za nečlane 45 Din. — Udeleženci letošnje skupščine združenja v Ljubljani so jo dobili zastoj. — Ves dohodek se steka v društvene namene.

lepote. Trening vpliva merodajno na razvoj vnanjosti. Trening razvije hitrost. S treningom se pokaže, ali je srce, živčevje in sploh notranjost konja zdrava in žival vredna, da se porabi za uspešno nadaljnjo rejo. Za podbudo k treningu pa je edino najboljšo sredstvo dirka, ki da obenem javno izpričujevala o konju. To nam nepobitno dokazuje zgodovina reje najboljših konj na zemlji.

Arabci, nomadski narod, že odnekaj naravno trenirajo (vežbajo, šolajo) svoje konje z napornimi daljnimi potovanji. Poleg tega pa jih izkušavajo v dirkah in redijo le po konjih, ki so najhitrejši. Tako so Arabci vzgojili trpežnega in lepega konja.

Angleži so dosegli le s pomočjo dirk svojo skoro neprekosljivo kulturno pasmo polnokrvcev.

Američani so z dirkami dosegli čudovite rekorde v dirki.

Francozi so spravili z dirkami anglonormanskega kasača do velike vrednosti in svetovne slave. Francoska vlada posebno pospešuje rejo anglonormanskih kasačev in vsako leto žrtvuje velikanske vsote za dirke, ki se pa vršijo na način, ki zahteva poseben lep razvoj konja. Tako rejo in vzgojo pod takimi pogoji in s takim smotrom bi pa kazalo tudi v naši državi pospeševati.

Toliko v splošnem.

Sedaj pa še nekaj besed o reji v ljutomerskem okraju. Tu redimo po Noniusu, po Gidranu, po Furiosu, po ameriških kasačih, ki je vsak drugega tipa, itd. Konja enotnega tipa in konstance (stanovite narave) pa nimamo. Enotnost v tipu in konstanca v reji pa neizmerno povzdigne vrednost konja. Zato sem se že leta 1913, bavil z idejo, delati v Ljutomeru na to, da se dobi enoten tip. Leta 1922. sem pa dal k dirki odposlanemu zastopniku ministrstva za vojno in mornarico na protokol predlog in v imenu društva za konjske dirke prošnjo za pomoč reji po anglonormanskem kasaču. Zdela se mi je taka reja ne samo vredna, temveč v ljutomerskem okraju pri kmetu tudi mogoča. Da je naša gruda sposobna za tako rejo, dokazuje potomstvo po anglonormanskem kasaču „Lousticu 1107“.

Reja dobrih konj po anglonormanskih kasačih je torej v ljutomerskem okraju mogoča, toda upoštevati moramo neobhodne potrebe. Razmere pa so sicer tudi pri nas take kakor drugod, da bi si v konjereji morali v veliki meri sami pomagati. To pa pri nas ni neizvedljivo, pa tudi ni prehudo, kakor se na prvi mah vidi, pač bi pa nam bilo v veliko srečo.

Za izrejo zaželjenega in enotnega tipa in velike konstance je neobhodno potrebno, da upoštevamo tudi domači material in da se določi tip in konstanca iz tega. V to svrhu bi pa morali današnji način reje posebno pa tudi dirke primerno reorganizirati.

V naslednjem nakratko glavne smernice.

Izdati treba privilegij za kobile z določenimi lastnostmi in to glede plemenitve kakor tudi glede dirk.

Plemenitev samo že strogo nadzorovati in voditi tako, da zboljšamo vnanjost, se bližujemo enotnemu tipu in tega določimo.

Naše delovanje moramo tako urediti, da bo rejec v potrebni meri vezan in to glede vzgoje kakor tudi glede pokreta z materialom.

Premovanje se mora preurediti. Material, ki ni še v reji, naj se po vrednosti odlikuje, ne pa denarno

nagraduje. Nagradujejo naj se pa kobile, ki imajo že žrebe pri sebi in ki so nagrade vredne. Take nagrade naj pa bodo izdatne, ker za dobro rejo se zasluži podpora.

Dirke se morajo reorganizirati. Dirke se morajo vršiti v opregi in pod jahačem. Anglonormanski kasač je posebno lep v plečah, v hrbtu in v ledju. Temu je pa predvsem vzrok trening in dirka tudi pod jahačem. Pri jahanju se razvijejo nekatere mišice, ki se pri vpregi ne razvijejo. Na Američanu ne jahajo, zato je v plečah, v hrbtu in v ledju malo vreden in večkrat zelo slab. Nagrade za dirke pa morajo biti primerne, kajti stroški za trening, delo in fiziko so veliki.

To so v naglici napisane glavne smernice, katere so potrebne, ki pa jih je tudi mogoče izvesti, seveda je treba prave volje, trdnega, vztrajnega dela in potrebne pomoči. Dal Bog, da bi se to našlo v prid konjereji, v korist in čast rejcem in državi.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko - gospodarska in druga vprašanja, ki dohajajo na Kmetijsko družbo za Slovenijo ali na uredništvo „Kmetovalca“, se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovarja se edinole na vprašanja udov, ki so podpisana s polnim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V „Kmetovalcu“ se pri vprašanju nikdar ne natisne vprašalčevega imena, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki pridejo pravočasno pred izdajo lista; na pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takoj želi pismenega odgovora na svoje vprašanje, mora priložiti 2 dinarja za stroške. Odgovori na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarski, zlasti pravni, morejo biti seveda le splošne vsebine; kajti uredništvo ne more poznati vseh včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.

Vprašanje 103. Kaj utegne biti vzrok, da so dobili moji 5 tednov stari prasički črni izpuščaj na koži, ki jih močno srbi. Svinji pokladam korenje in repo, nastiljam pa z bukovim listjem. Kako je zdraviti črni izpuščaj na koži pri prasičkih in kako jih je krmiti? (I. O. v B. pri C.)

Odgovor: Prasički imajo sajasti izpuščaj ali tako imenovane **smolnate grinte**. Vzrok temu izpuščaju je navadno nesnaga in moča, posebno če nastiljamo z listjem, ki ni dosti suho. Svetujemo Vam, da zamenjate takoj listje s slamo. Praseta potrebujejo v zgodnji mladosti suho in toplo ležišče in je treba v ta namen vsako leto nekaj slame odločiti. To je eden najvažnejših pogojev za uspevanje takih živali. Ako bi se splošno ravnali po teh vodilih, bi bil uspeh take reje sploh veliko ugodnejši. Za zdravljenje teh živali Vam priporočam, da jih po koži, kjer so nastali ti črni izpuščaji, izmijete z mlačno vodo, da se te smolnate grinte odmočijo, nakar jih je s pomočjo otrobov odrgniti. V tej starosti je treba začeti tudi z odstavljanjem praseta. Materno mleko jim je nadomeščati s kravjim mlekom, sicer jim je pa dajati močna krmila v podobi zdrobljenega ovsa in turščične moke, ajdove moke, zdrobljenega ječmena in krompirja. Sedaj v zimskem času morate na vsak način skrbeti, da pridejo praseta v tej starosti tudi do prsti, namešani s pepelom in kosčki lesnega oglja. To prst jim je pokladati v primerno nizkih zabojčkih, da rlijejo po njej, kakor se jim zljubi. Več o odstavljanju praseta prinesemo v enem prihodnjih člankov.

Vprašanje 104. Tu in tam berem kratke vesti o „Vrtnarski šoli“. Te dni sem čital kratko notico, da bo imela občni zbor dne 26. decembra, toda brez vsake napovedi kje in ob kateri uri. Kakor kaže, mora biti ta šola društvo. Prosim pojasnila, v čem obstoji delovanje „Vrtnarske šole“? (F. N. v G.)

Odgovor: „Vrtnarska šola“, ki je v Kranju in je znana tudi pod imenom Gojkova šola, je samo po imenu šola. V resnici je ta šola društvo, ki pa tudi tega imena ne opravičuje, ker ne izkazuje nobenega pravega društvenega delovanja. Kriva so temu pravila, ki so sicer potrjena, toda prirojena le za osebo načelnika, ki predstavlja v svoji osebi vso to „šolo“. O delovanju društva nam je znano najbolj to, da hodi načelnik po deželi in nabira osebno članarino in podpore „za pospeševanje vrtnarstva“. Pravega društvenega delovanja pa manjka. Društvo obstoji menda že kakih 20 let, toda brez vidnega uspeha za društvo in napram javnosti. Da dobi tudi ta važna stroka poklicane moči za svoj napredek, se je ustanovilo „Sadjarsko in vrtnarsko društvo“, ki je s svojim delovanjem že pričelo in ki je osnovalo dosedaj že 20 podružnic po deželi. To društvo, ki mu načeljuje strokovnjaki in ki šteje danes že nad 2000 članov, utegne veliko dobrega storiti za povzdigo našega vrtnarstva. —1—

KMETIJSKE NOVICE.

Kmetijski pouk po deželi. Oddelek za kmetijstvo priredi v drugi polovici meseca decembra sledeča predavanja: **V nedeljo, 23. decembra:** Suhor, o živinoreji, Konda; **Mojstrana**, o živinoreji in o planšarstvu, Sustič; **Besnica**, o živinoreji, Hladnik; **Begunje pri Lescah**, o mlekarstvu, Pevc; **Bloke**, o gnojenju, Zdoišek; **Zagorje ob Savi**, o čebelarstvu, Okorn; **Novo mesto**, o kmetijstvu, Karfol; **Gederovci v Prekmurju**, o kmetijstvu, Pavlica; **v sredo 26. decembra:** Šmarčna pri Boštanju, o sadjarstvu, Ambrož; **v petek, 28. decembra:** **Metlika**, o zadružništvu, Konda; **v nedeljo, 30. decembra:** **Stična** pri Višnji gori, o sadjareji in o naobrazbi kmeta, Jereb; **Stražišče**, o pridelovanju krme, Hladnik; **Lož**, o travništvu, Zdoišek; **Tacen**, o čebelarstvu Okorn; **Slatina-Radenci**, o kmetijstvu, Pavlica.

Pokrajinska zveza jugoslovanskih vinogradnikov za Slovenijo je imela 2. decembra 1923. v „Narodnem domu“ v Mariboru svoj ustanovni občni zbor, katerega so se udeležili mnogi delegatje krajevnih vinarskih društev in drugi odlični vinogradniki iz vse Slovenije. Zveza šteje že danes 14 krajevnih organizacij s 838 člani. Želeti je, da bi bil vsak vinogradnik član krajeвне organizacije, ki danes obstoje v Mariboru, Ptuj, Šmarju, pri Sv. Bolfenku pri Središču, Ormožu, Gornji Radgoni, Brežicah, Ljutomeru, Rogatcu, Novem mestu, Črnomlju, Mokronogu in Krškem, kajti čim močnejša bo organizacija, tem lažje bo braniti ogrožene interese vinogradništva. Kjer še krajevnih organizacij ni, se naj čimprej ustanove! Izvolil se je sledeči odbor: za predsednika Anton Puklavc, vinarski ravnatelj v Mariboru; za podpredsednika Bohuslav Skalicky, kmet. svetnik in ravnatelj kmet. šole na Grmu; za tajnika Josip Zabavnik, višji kletarski nadzornik v Mariboru; za blagajnika inž. Ivo Zupanič, strok. učitelj na vin. in sadi. šoli v Mariboru; za odbornike: Miha Brenčič, posestnik itd. Spuhla pri Ptuj; Franc Kirin, posestnik v Krškem; Franc Penca, župan v Mokronogu; Ivan Urek, posestnik v Globokem pri Brežicah; Robert Košar, veleposestnik pri Sv. Bolfenku pri Središču itd.; Jože Nemanič, posestnik in narod. poslanec v Želebeju pri Metliki; Lovro Petovar, veleposestnik v Ivanjkovcih; Alojz Supanič, posestnik v Vajgnu pri Jarenini; Franjo Žebot, posestnik in narod. poslanec v Mariboru; Fric Zemljič, veleposestnik in vinski trgovec v Ljutomeru; Srečko Robič, župan in posestnik v Limbušu pri Mariboru; Petar Miovič, posestnik v Mariboru.

Oddaja vinskih trt iz državnih trtnih nasadov. Vinogradnikom se daje na znanje, da se bodo spomlad l. 1924.

oddajale trte iz drž. trtnih nasadov v Sloveniji (podpisano nadzorništvo ima na razpolago okoli 40.000 cepljenk, 30.000 korenjakov in 200.000 ključev) po sledečih cenah, in sicer: 1. cepljenje Ia, 100 kom. za 200 Din; 2. korenjake Ia, 100 komadov za 40 Din; korenjake IIa, 100 komadov za 35 Din; 3. ključje Ia, 100 komadov za 20 Din; ključje IIa, 100 komadov za 15 Din. Pri dodelitvi trt se bo oziralo v prvi vrsti na manj imovite posestnike, ki doprinesejo od pristojne občine tozadevno potrdilo (cene trtam za imovitejše posestnike se naknadno določijo). Nadalje veljajo te cene le na oddajnem mestu v pristojni drž. trtnici. Omot in dovoz na železnico ali pošto se zaračunaj posebej. Trte dobijo le vinogradniki iz Slovenije, ki se zavežejo, da bodo iste sadili na lastni zemlji. Pri dodelitvi korenjakov se bo oziralo v prvi vrsti na one naročnike, ki nameravajo zasaditi lastni matičnjak, pri dodelitvi ključev pa na one, ki cepijo trte za lastno porabo in ne za prodajo in ki doprinesejo tozadevno potrdilo pristojne občine. Naročila se sprejemajo pri državnih trtnih nasadih in pri podpisnem nadzorništvu, in sicer najkasneje do 20. decembra t. l. Po tem roku se trte razdelijo sorazmerno med vse upravičene naročnike, katerim se dostavi tozadevna nakaznica. Vsak naročnik, ki se mu nakažejo naročene vrste trt, je obvezan iste prevzeti in plačati. Naročniki, ki dobivajo dodeljene druge sorte nego so jih naročili v nadomestilo, morajo nakaznice, če dodeljenih trt ne želijo, tekom 14 dni s priporočeno pošto vrniti, drugače so tudi oni zavezani nakazane trte prevzeti in plačati.

Drž. vinarsko nadzorništvo v Mariboru.

Cepljenje zemlje z azotogenom. V novejšem času so začeli za povzdigo pridelkov pri stročnatih rastlinah, posebno pri deteljah, grahu, fižolu, grašici in dr. dodajati zemlji „azotogen“. Na ta način se usposobijo rastline za sprejemanje zračnega dušika, ki ga potrebujejo za svojo prehrano, vsled česar jim ni treba posebej dušičnatih gnojil. Cepljenje samo se zvrši na ta način, da se dotično seme z vodo poškropi, dobro premeša, tako da je povsod ovlaženo. Na to se mu primeša azotogen-prašek tako enakomerno, da obvisi na vsakem zrnju nekoliko tega cepiva. Cepivo azotogen se dobiva v ta namen v pušicah. Takoj na to je seme godno za posetev.

Preselitev državne podkovske šole na Selo. Podkovska šola je ostavila svoj obrat na Poljanski cesti in se je preselila v lastno poslopje državne žrebčarne na Selu. Iz ozirov na varčnost je moral kmetijski oddelek obratovanje že prej prekiniti, preden ga je bilo mogoče nadaljevati na Selu. Zopetna otvoritev podkovske šole in podkovskega obrata se bo sčasno zopet naznanila.

DRUŽBENE VESTI.

Občni zbor Kmetijske družbe, ki je bil napovedan na dan 16. decembra t. l., je policijsko ravnanje prepovedalo. Redni občni zbor je sklican sedaj na dan 30. januarja 1924. s sporedom, ki je med „Uradnimi vestmi“.

Članom novomeške kmetijske podružnice! Kmetijska podružnica novomeška sprejema naročila za galico še do 15. januarja 1924. po svojih zaupnikih in v svojem skladišču pri Škabernetu v Novem mestu. V tem skladišču se oddajajo tudi umetna gnojila, sestavljena pod nadzorstvom strokovnjakov za različne namene, kakor gnojila za vinograde, za travnike, za deteljišča, za žita, za okopavine. Gnojila so sestavljena na podlagi dosedanjih uspehov, ki so se dosegli z umetnimi gnojili po Dolenjskem.

URADNE VESTI.

Temeljem odloka pokrajinske uprave za Slovenijo, oddelek za notranje zadeve, z dne 12. decembra 1923., štev. 37.346.,

sklicujem

redni občni zbor
Kmetijske družbe za Slovenijo
v zmislu točke 13. družb. pravil za posl. leto 1923.
za sredo, 30. januarja 1924. ob enajstih dopoldne v
dvorani „Mestnega doma“ v Ljubljani.

I. Prva točka dnevnega reda tega občnega zbora je: Volitev predsednika, I. in II. podpredsednika, 18 odbornikov in dveh pregledovalcev računov po določilih 1. odstavka § 18. od deželne vlade odobrenih pravil.

Volitev, izvzemši za računske pregledovalce, se bo vršila s posebnimi glasovnicami, ki se bodo izdale v barvi poverilnic in doposlale delegatom. Veljavne so samo one glasovnice, ki nosijo žig vladnega upravitelja (vladnega komisarja). Na glasovnico je napisati ime, priimek in bivališče oseb, ki jih vsak voli.

II. Nadaljevanje sporeda ob petnajstih popoldne:

1. Poročilo predsednika (eventuelno vladnega upravitelja).

2. Poročilo o delovanju glavnega odbora v letu 1922.

3. Predložitev družbenega računa za l. 1922.

4. Proračun za l. 1924.

5. Obravnava o predlogih glede izpremembe družbenih pravil.

6. Obravnava o predlogih podružnic.
7. Obravnava o predlogih v zmislu točke 2. in 3. § 12. družbenih pravil.

V Ljubljani, 15. decembra 1923.

Vladni upravitelj (komisar) Kmetijske družbe za Slovenijo:

Franc Župnek, vladni svetnik l. r.

VABILA

k občnim zborom podružnic Kmet. družbe za Slovenijo.

SPORED:

1. Točke 1.—6. po § 31. družbenih pravil.

2. Slučajnosti.

Opomba: Opozarjajo se načelniki, da pravočasno (t. j. vsaj 10 dni pred izidom onega „Kmetovalca“, v katerem ima biti objavljena vršitev občnega zbora) pošljejo vabila in spored podružničnih občnih zborov Kmetijski družbi, kulti za veljavnost teh je merodajen izpremenjeni § 30., po katerem morajo biti občni zbori podružnic vsaj 14 dni poprej razglašeni v družbenem glasilu z natančno navedbo kraja, prostora in časa.

Braslovče, v nedeljo, 13. januarja 1924. o poltreh popoldne v šoli;

Črnomelj, v nedeljo, 6. januarja 1924. ob enajstih dopoldne v hiši podružničnega načelnika;

Kamnik, v nedeljo, 30. decembra 1923. ob devetih dopoldne v gostilni Jos. Rode;

Koprivnik v Bohinju, v nedeljo, 30. decembra 1923. o poldvanajstih dopoldne v hiši načelnika;

Sevnica ob Savi, v nedeljo, 30. decembra 1923. po sv. maši v prostorih „Splošne gospodarske zadrage“;

St. Jošt nad Vrhniko, v nedeljo, 30. decembra 1923. ob treh popoldne v občinski pisarni;

Trojane, na praznik Sv. Treh Kraljev, 6. januarja 1924. ob enajstih dopoldne v šoli pri Sv. Gotardu;

Tuhinj, v nedeljo, 30. decembra 1923. ob treh popoldne pri Vidu Žavbi, Zgornji Tuhini.

Tržne cene v Ljubljani in v Mariboru.

Cene so navedene v dinarjih.

Ljubljana Maribor

Konji (prigon v Lj. 296, v M. — glav.):

1 par dobrih konj do 25.000—

Voll in krave (prigon v Lj. 183, v M. — glav.):

1 kg žive teže I. do 14:25

1 II. 12.— do 13.—

1 III. 11.— do 12.—

1 krave, klobasarije 7:50 do 8:75

Teleta (prigon v Lj. 6, v M. — glav.):

1 kg žive teže 21:25 do 22:50

Prasiči (prigon v Lj. 67, majhnih pujskov, v M. — glav.):

1 komad 6—8 tednov stari 300—

1 3—4 mesec —

1 5—7 —

1 8—10 —

1 enoletni —

1 kg žive teže, pol pitani —

1 mrtve —

Kože:

1 komad konjske kože —

1 kg goveje kože 150— do 225—

1 telečje kože 17:50 do 20—

1 prasičje kože 25— do 30—

1 gornjega uanja 11:25

1 podplatov 105— do 120—

1 — 100— do 140—

Ljubljana Maribor

Perutnina:

1 komad, piščanec 15— do 25— 20— do 37:50

1 kokoš 30— do 40— 50— do 55:50

Mleko, maslo, jajca, sir:

1 liter mleka 3— do 4— 3:50

1 smetane 15— do 16—

1 kg čajnega masla 70— do 80—

1 kg surovega masla 55— do 60— 46— do 47—

1 bohinjaskoga sira 50— do 60—

1 sirčka 10— do 11— 6:25 do 8:75

1 jajce 2— do 2:25 2— do 2:50

Žito:

1 q pšenice 360— 350—

1 rži 325— 300—

1 ječmena 330— 300—

1 ovas 290— 325—

1 prosa 350— 400—

1 koruze (nove, sušene) 300— 350—

1 ajde 350— 300—

1 fižola, ribničar —

1 fižola, prepelčar 850—

Krma:

1 q sladkega sena 150— 100— do 112:50

1 kislega sena 100—

1 slame 75— do 100— 75—

Kurivo:

1 m³ trdih drv 200— do 220— 200—

1 mehkih drv 55— 175—

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

Kmetijske družbe za Slovenijo.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 Din. na leto. Za inozemstvo 30 Din. — Posamezna številka stane 1 Dinar. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah; inserat na pol strani 400 D. na $\frac{1}{4}$ strani 200 D. na $\frac{1}{8}$ strani 100 D. na $\frac{1}{16}$ strani 65 D. na $\frac{1}{32}$ strani 35 D. Vsaka beseda v »Malih naznanilih« stane 25 par, najmanj pa skupaj 6 D.

Urejuje Viljem Rohrman.

Založba Kmetijske družbe za Slovenijo. — Tisk J. Blasnika nasledn.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

št. 23. Ljubljana, 15. decembra 1923. Letnik XL.

Kmetijska družba za Slovenijo ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine.

Vse cene so z ozirom na sedanje razmere popolnoma neobvezne.

Semena:

Grahora, mešana z ržjo ali ječmenom, po Din 6'25 za kg.

Umetna gnojila:

Cene veljajo za nadrobne pošiljatve. Pri vagonskih naročilih naj se podružnice obrnejo preje pismeno na družbo, ki jim bo napravila po možnosti ugodnejše cene.

Apneni dušik, 18—20% po Din 320.— za 100 kg franco vreče. Vreče po 75 kg.

Kajnit, 14—15% po Din 70.— za 100 kg.

Kalijeva sol, 42%, po Din 150.— za 100 kilogramov.

Kostni superfosfat z 18% v vodi raztopne fosforove kisline po Din 260.— za 100 kg z vrečami.

Razklejana kostna moka, 26% fosforove kisline, 2½% dušika po Din 210.— za 100 kg. Vreče po 100 kg.

Rožena moka po Din 500.— za 100 kg. Vreče po 80 kg.

Rudninski superfosfat s ca 16% v vodi raztopne fosforove kisline po Din 175.— za 100 kg. Vreče po 100 kg.

Surova kostna moka z 4% dušika in 16% skupne fosforove kisline po Din 160.— za 100 kg. Vreče po 80 kg.

Thomasova žlindra, vsebujoča 17—18% skupne fosforove kisline, po Din 180 za 100 kg.

Krmila:

Lanene tropine po Din 4. za kg. Vreče po 50 kg.

Orehove tropine, vsebujoče 42 odstotkov beljakovin in maščobe po Din 4 za kg z vrečami. Vreče po 75 kg.

Osušeni zrezki sladkorne pese po Din 2.— za kilogram z vrečami vred.

Poklajno apno v izvornih vrečah, težkih 80 kilogramov po Din 6.— kilogram na drobno Din 7.— za kg, najmanj 5 kg.

Ribja moka v originalni vreči 100 kg po Din 8.— za kg, na drobno Din 8'50 za kg, najmanj 5 kg.

Vinogradniške in vrtno potrebščine:

Arborin, drevesni karbolin, sredstvo za pokončevanje drevesnih škodljivcev v steklenicah po 1 in pol kg po Din 25.—. Po pošti se razpošiljajo samo v ročkah po 4 in pol kg po Din 80.—. Poština posebej.

Drevesne škropilnice za prevoz po Din 200 za komad.

Vinski eponit po Din 80.— za kg. Poština posebej.

Gumijeve cevi po Din 20.— za 1 m.

Sulikol, tekoče žveplo zoper plesnobo na grozdju (glej spis v »Kmetovalcu« t. l.) po 15 Din steklenica za 50 gramov, ki zadostuje za 100 l tekočine.

Uranja zelenilo se oddaja v tablah po Din 9.— za komad.

Uspulun — najuspešnejše, že dobro znano sredstvo za razkuženje vseh vrst semenja — je zopet na zalogi. Kdor se hoče poučiti o namakanju semenja s tem sredstvom in sploh o uničevanju sneti in drugih takih bolezni na žitu in stročninah, naj si pri Kmetijski družbi naroči za 1 Din Gospodarsko navodilo št. 57 o »Snetjivosti pri žitu«. Uspulun je barvasti prah, ki se v vodi hitro raztopi in se dobiva pri Kmetijski družbi v škatljah po 50 gramov za Din 12'50, 100 gr Din 22.—, 250 gr Din 50.— 500 gr 92 Din, 1 kg 170 Din.

Vinometri so zopet na razpolago. Komad stane Din 40.— brez poštine.

Žveplo, dvojno rafinirano, po Din 5.— za kg.

Žveplovci trakovi na asbestu, najfinejši, po Din 16.— za kg.

Razne kmetijske potrebščine:

Antivir v varstvo setev pšenice, turščice, graha, grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabei, kokošmi itd., je zopet došel in se dobi v zaklopnih po 50 gramov za 6-25 dinarjev, $\frac{1}{4}$ kg 20—, 1 kg 80— Din.

Vile s 4 rogli, najfinejše po Din 28— za komad.

Stroji: V zalogi so sledeči stroji:

Posnemalniki, Jubilea.

za 50 l po	Din 625— za komad
" 75 "	" 700— " "
" 100 "	" 1250— " "
" 125 "	" 1300— " "
Brane VA	" 455— " "
Ročni okopavalnik	" 280— " "

Brane, njivske, Z3 po 900 Din.

Travniske brane A₃ Din 900— za komad.

Travniske brane A₁ Din 1000— za komad.

Trokarji po Din 50—.

Mlečne cevi št. 3561 po Din 7—.

Mlečne cevi št. 3562 po Din 6—.

Obračalni plugi UW7 po Din 700 za komad.

Obračalni plugi W7 po Din 1000.

Plugi univerzalni, D6 MN po Din 1150— za komad.

Plugi, univerzalni D7 MN s široko desko po 1550 Din.

Požiralnikove cevi št. 3455 za govedo po Din 160—.

Požiralnikove cevi št. 3457 za ovce, Din 100—.

Plužni trupi Urb4 po Din 175.

Teležji napajalniki po Din 100—.

Gumijski seski po Din 15—.

Emailna posoda:

Lonci vsebina l $\frac{3}{8}$, $\frac{1}{2}$, $1\frac{1}{4}$, $1\frac{3}{4}$, $2\frac{1}{4}$, $3\frac{1}{4}$, 5, 6,	
Din. 8.50 12— 15— 19— 24— 30— 36— 42—	
vsebina l 7, 9.	
Din. 49— 60—	

Kozice vsebine l $\frac{1}{2}$, $1\frac{1}{2}$, 2, $2\frac{1}{2}$, $3\frac{1}{2}$, $4\frac{1}{2}$, 6, 7, 8.	
Din. 15— 18— 21— 25— 30— 36— 42— 48— 60—	

Ponve vsebina l $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$, $1\frac{1}{2}$, 2, 3.	
Din 12— 14— 21— 24— 28—.	

Pokrovke premer 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24,	
Din. 4.50 5— 5.50 6— 7— 8— 9.50 11.50	

premer 26, 28, 30,	
Din 13— 15— 18— 21—	

Zajemalke premer 9, 10, 11.	
Din. 10— 11— 12—	

Penovke premer 10, 11, 12.	
Din. 12— 13.50 15—	

Škafi premer 45 cm., 50 cm.	
Din. 85— 95—	

Vedrice premer 28.	
Din. 45—	

Ročke za mleko vsebina $\frac{3}{4}$, 1, $1\frac{1}{2}$, 2, $2\frac{1}{2}$, 3	
Din. 25— 30— 36— 42— 48— 54—	

Pri večjem odjemu znaten popust.

Slabost? Slabo spanje? Nervoznost? Neveselje do dela? Ali se večkrat pojavljajo različne boli? Dober prijatelj v takih slabih dneh je pravi Fellerjev Elzafluid! Dobro služi za umivanje in obloge, ravno tako kot kosmetikum za usta, glavo, kožo! Močnejši, izdatnejši in bolj delujoči kakor francosko žganje! S pakovanjem in poštino 3 dvojnate ali 1 špeciialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnatih ali 12 špeciialnih steklenic 214 dinarjev in 10% doplatka razpošilje: lekarnar Evgen F. Feller, Stubica Donja, Elzatrž št. 333. Hrvatsko.

Mala naznanila.

Za vsako besedo je napred plačati 25 para v denarju ali znakmah najmanj po skupaj Din 6—, sicer se naznanila ne objavijo. Upravištvu ne prevzame posredovanja.

Okopalnike in osipalnike

za koruzo in krompir, kosilnice, obračevalce sena, vitle, mlatilnice, motorje, žitne čistilnice sadne mlina in preše in vse druge kmetijske stroje dobavlja

K. in R. Ježek, tovarna strojev in livarna, Maribor.

Strojarna

Fran Tršarja na Vrhniki priporoča vsakovrstno usnje, na drobno in debelo, zlasti gonilna in šivalna jermena. Prevzema vse kože v strojenje, tudi na boks.

Cementni zarežani strešnik

ima za oddati in prevzame naročila pod dolgoletno garancijo Peter Lackner, Mozeli—Kočevje.

Brinje

Jrnavsko, istrsko in italijansko ima v zalogi Ivan Knez v Ljubljani, Gospodarska cesta 3.

Čistokrvne peteline

Sulmdolske pasme odda večje število kmetijska podružnica v Braslovčah. Cena po dogovoru.

Kupim

500 češpijevih dreves, lepo raščeni za sajenje. Ponudbe s ceno na Ivan Bulc, Mirna št. 22.

Kmetovalec!

Ako imaš laneno predivo, zamenjaj ga za lepo laneno platno, če imaš pa prejo, daj jo v tkalnico domačega platna

„Krosna“

v Ljubljani, Zrinskega cesta 6, nasproti cerkve sv. Jožefa. Tam se tke kmečko platno najceneje.

Hlode, gojzdove, trame, deske in drva

ponudite Lesni družbi Ilirija, Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8 pred sodnijo. Plačujete se najvišje dnevne cene.

Prodajo se

radvanjske plemenske kokoši, lárčke. Poizve se: Rosmanit, Radvina pri Mariboru.

Stole,

tipčne in lepo izdelane, priporoča Teharska lesna industrija, pošta in postaja Store pri Celju. Razpošilja na drobno in debelo. Zahtevajte cenik!

Tudi letos kupuje R. LUCKMANN v Ljubljani na Martinovi (Ahaciljevi) cesti 10 po najvišjih cenah raznovrstna zelišča, suho cvetje (suhe rože), lipovo cvetje, korenine, lubje in semena, kôor si hoče s pridnim nabiranjem zagotoviti dober zaslupek, naj zahteva pojasnila pri imenovani tvrdki. Cene, ki jih plačujem nabiralcem, so letos izredno visoke.

Cepljene trte

Vkoreninjenih divjakov in sadna drevesca najbolj rodovitnih in priporočljivih vrst, oddaja že sedel v leseni po ugodni ceni, dobro in zanesljivo blago. Za pismen odgovor je treba priložiti znamke, Alojzij Grabar, posestnik in trtnar, Zagorci, pošta Juršinci pri Ptuj.

Proda se

večji acetilenski aparati za približno 30 luči in več sodov iz indijskega hrasta od 300—1200 litrov vsebine, posebno pripravi za namakanje sadja ali kot gnojilni sodi. Podrobnosti pri Ignac Fock, Kranj.

Kupim

vitelj (gopelj) še v dobrem stanju, ponudbe poslati na Josip Benedik v Stražišču 73, Gorenjsko.

Oves

za krmo, baški po Din 2.75 (K 11), dobavi vsako množino, vreče na posodo tvrdka Bor. Šbil, Kočevje.

Mlinske kamne

najzanesljivejše v vseh vrstah in trdočah kupite najceneje pri Franc Zdošek, izdelovanje mlinskih kamnov pri Sv. Juriju ob juž. žel in v Rimskih Toplicah. Informacije brezplačno!

Cepljene trte.

Prva trsničarska zadruga v Sloveniji, pošta Juršinci pri Ptuj nudi po nizki ceni cepljene trte lastnega pridelka in sicer različne priporočljive vrste na običajnih najpriporočljivih podlagah. — Zahtevajte cenike in pogoje.

Na prodaj

imam malo dinamo za 16 luči, tudi vsa napeljava za 8 žarnic, natančneje se izzve pri posestniku Antonu Stenovec, p. St. Pavel pri Preboldu.

Krojači in krojačice!

Izdajem po poljubnih modelih, po meri in po serijskih normalnih mer, vsakovrstne krojne vzorce (muštre) za dame in gospode. Kneželj Alojzij, strokovni učitelj za krojaštvo, Ljubljana, Križevniška ulica št. 2, I. nadstropje.

Cepljene vinske trte.

V suho-cepljene na podlago Rip. Portalis: Laški Riezlec, Traminac, Farnint, Lilvanec, Portugalka, Kadarka, Trunta, Rantol Zlahtina (piemenke) itd. V zeleno-cepljene na podlago Rip. Portalis, Rup. Montikola in Mourvedere & Rupestris 1202 (dvoletna podlaga) gori rečene in še več najboljših priporočljivih vrst. Vse garantirano, dobro zaraščene in vkoreninjene. Potem močne in dobro vkoreninjene divjake za cepljenje v suho in zeleno. Razpošilja po nizkih cenah Johan Šarič, vinogr. sadjarski stročnjak, posestnik trtnic, Petrovaradin (Sriemš) pri vel. kolodvoru. — Ceniki brezplačno. Konkurenca nemogoča.

S 1. decembrom sem otvoril v lastni hiši na Jesenicah št. 24

trgovino s kolonijalnim blagom in dež. pridelki.

Za obilen obisk se priporoča

Ivan Poljšak.

Treba da

Fellerjev Elzafluid

Povsod kupiti morete!

Ako ustanovite, da Fellerjev pravi Elzafluid kje ne morete dobiti, prosimo sporočite, takoj dobite sporočilo za Vas najugodnejše mesto, kje se prodaja

**TO JE NAJBOLJŠE,
KAR SEM KDAJ OKUŠAL!**

Pravi Fellerjev Elzafluid kot dobrodejno sredstvo za drgnjenje! Za ude! Za vray! Za glavo! Za zobe! Za negovanje kože! Kot kosmetikum! Za negovanje ust! V zimi! V letu! Pri tisoč priložnostih pokaže se blagodelujoč, bolečine lajšujoč, koristen in mnogostransko uporabljen. Je veliko močnejši in bolj delujoč kakor francosko žganje in najboljšo sredstvo te vrste! Nekoliko kapljic zadostuje, da tudi vi rečete!

**To je najboljšo, kar
sem kdaj okušal!**

Skupaj s pakovanjem in poštnina stane: 3 dvojnatih ali 1 specialna steklenica 24 Din, 12 dvojnatih ali 4 specialne steklenice 85 Din, 24 dvojnatih ali 8 specialnih steklenic 151 Din, 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 214 Din.

Na te cene se računa sedaj 10% doplatka. Naročilna pisma adresirati na:

**EUGEN V. FELLER, lekar. Stubica
Donja, Elza trg št. 333, Hrvatsko.**

PO ČU

dovito nizkih
cenah kupite
letos

volneno blago
za ženske in
sukno za moške
obleke, kakor
tudi vsa drugo

manufakturno robo v veletrgovini R. Stermecki, Celje. Trgovci engros-cene. Radi splošnega pomanjkanja denarja treba povsod štediti ter je dolžnost vsakega, da se pelje v Celje in poskusi enkrat kupiti v veletrgovini R. Stermecki

Iv. Jax in sin

Ljubljana.
Gospodarska cesta
**šivalni stroji in
stroji za pletenje**

Izborna konstrukcija in
elegančna izvršitev in
tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867.
Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji
„A D L E R“
Ceniki zastoj in franko.

**Kolesa iz prvih
tovarn:**
DÜRKOPP, STYRIA,
WAFFENRAD
10 letne garancije.

Sodi

**za vino, žganje,
olje, mast, med,
petrolej**

za transport in shrambo
ima vedno v zalogi
vsako množino

Franjo Repič
sodarski mojster
Trnovo, Ljubljana

Istotam sprejemalo se v
to stroko spadajoča oporavila.

Solidno delo!
Cene zmerno! Težnja
postržba!

Izšla je

Blasnikova

VELIKA PRATIKA

za prestopno leto
1924,

ki ima 366 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil najbolj vpoštevan že od naših pradedov.

Tudi letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini, zato pride prav vsaki slovenski rodbini.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji, in stane 5 Dinarjev; kjer bi je ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

**J. Blasnika naslednikih
tiskarna in litografski zavod
LJUBLJANA, BREG ŠTEV. 12.**

Kmetska posojilnica

Ljubljanske okolice ■ v LJUBLJANI ■

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti št. 18

Obrestuje hranilne vloge po **5%** (1)

brez vsakega odbitka rentnega davka katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad 160.000.000 kren.

Stanje rezervnih zakladov 1.200.000 kren.

Standard Oil Co of Jugoslavia

v Zagrebu

priporoča p. n. naročnikom svojo stalno zalogo:
**bencina, petroleja, parafina, vseh vrst
mineralnih strojnih olj za avtomobile.**

Tozadavne informacije in naročila sprejema glavno zastopstvo:

G. Menardi, Ljubljana,

Trubarjeva ulica 2.

Telefon št. 62.

Ravnokar sem prejel večjo množino modre galice

la (znamke Johanisthal) in jo prodajam
le na debelo

v originalnih sodih po 250 kg. Ker je blago prvovrstno in cena jako ugodna, na kar posebno opozarjam kmetijska društva in vinogradnike, naj nihče ne zamudi te ugodnosti, ter se toplo priporočam.

St. Florjančič, Ljubljana,

Sv. Petra cesta št. 35

(preje Mencingerjev lokal).

Mestni trg št. 10.

Kemični laboratorij
za izdelovanje desinfekcijskih
sredstev.

**Arborin
Sanitol**

za zatiranje škodljivcev
na sadnem drevju.
za desinfekcijo pri nalezljivih boleznih.

Kostanjev les

kateri Vam kot mrtev kapital leži po kotanjah ponudite takoj tvrdki

PATERNOSTER & REMIC

LJUBLJANA, Slomškova ulica 11.

katera Vam ga plača po najvišji dnevni ceni.

Vinometre „Bernadot“ — Asbeste bombaž in prašek — Eponit — Francosko želatino — Lipovo ogljeno Marmornat prašek — Modro galico — Natrijev bisulfit — Ribji mehur — Špansko zemljo — Tala — Žveplo v prahu — Limonovo kislino — Vinsko kislino — Sodo bicarbono — Strupa proste barve itd. ima v zalogi po najnižji ceni

drogerija ANTON RANC

Ljubljana, Židovska ulica 1.

L' union

francoska zavarovalna družba v Parizu osnovana l. 1828. Skupna glavica 400 milijonov frankov. Prevzema vse vrste požarna in življenska zavarovanja.

Pojasnila dajejo brezplačno vsi krajevni zastopniki in

Generalno zastopstvo za Slovenijo
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta šte. 23.

Agilne zastopnike sprejemamo pod ugodnimi pogoji!

SLAVENSKA BANKA d. d. ZAGREB.

Podružnica: LJUBLJANA, Sv. Petra c. 24.

Delniška glav. in rez. D. 50,000,000. Vloge čez D. 125,000,000.

PODRUŽNICE:

Beograd, Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šabac, Šibenik, Vršac, Wien.

Ekspoziture: Jesenice, Rog. Slatina (sez.), Škofja Loka.

Agencije: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

AFILIACIJE: Slovenska banka, Ljubljana, Jugoslavenska industrijska banka d. d., Split,

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

JUGOSLOVANSKI KREDITNI ZAVOD

v Ljubljani, Marijin trg šte. 8., reg. zadr. z o. z.

sprejema vloge na knjižice in plača čistih

7%

obresti brez odbitka rentnega in invalidskega davka. Za večje in stalne vloge kakor tudi za vloge v tekočem rač. obrestovanje po dogovoru.

Podeljuje kratkoročne trgovske in personalne kredite najkulantneje.

„Gospodarska Navodila“

ponatisi iz „Kmetovalca“. Vsako posamezno navodilo stane 1 Dinar.

Denar ali znamke je treba ob naročitvi naprej poslati. (Zadostuje če imenujete samo tekoče šte. od navodil).

1. Počrnenje vina ali sadjeva.
2. Rjavenje vina.
7. Gnojenje vinogradov z novjšimi umetnimi gnojili.
8. Kako se iz gnilega grozja napravi dobro vino.
9. Čiste drože in njih raba v kletarstvu.
13. Vzroki neplodnosti pri govedih.
15. Sluzavost ali vlažljivost vina.
18. Krmiljenje z oljnim tropinami.
20. Čiščenje in precejanje vina.
25. Resna beseda vinogradnikom ob trgatvi.
27. O bistvu alkoholnega vrenja (kipenja).
29. Vnetje vimena ali volčič na vimenu.
36. Nova naredba glede zvrševanja rezarstva.
37. Kislost (kislota) in razkisanje vina.
41. Močno krmilo „ribja moka“ za rast in pitanje prašičev.
43. Dolžnost vzdrževanja ograj pred živino, ki se pase.
44. Napenjanje govedih.
46. Bradavice (gobe) pri živini.
50. Izdelovanje mila za dom.
51. Zdravljenje kužnih bolezni s cepiljem (Rdečica).
54. Nove zakonske določbe o sporih pri kupčiji z živino.
56. Kako živi žitni molj in kako se pokončuje.
59. Natrijev bisulfit kot nadomestno sredstvo za žveplo.
60. Kako se obnavljajo in popravljajo meje?
62. Presolanje krmil po škrobnih vrednotah.
63. Čarje pri konjih.
64. Apneni dušik.
66. Duh in okus vina po žveplu.
66. Tobak. Pridelovanje in zakonski predpisi.
69. Sečni kamni pri živalih.
70. O prijavi sekanja v gozdih.
71. Kisanje in cikanje vina.
72. Trošarina na vino.
73. Precejanje in filtriranje vina.
74. Glodanje lesa po goveji živini.
75. Dve najni nalogi naše živinoreje.
76. Sredstva za pokončevanje škodljivih rastlin in živali.
77. Škoda, povzročena po lovcih in divjačini.
78. Moderno zatiranje živalskih kužnih in nalezljivih bolezni.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

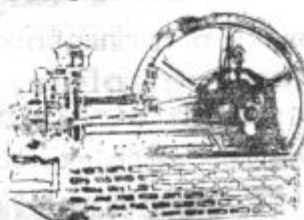
v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru brez vsakega odbitka. Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači, zidani še pred vojno iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom, za vloge vsi člani s svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad K 130,000.000.

Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor.

Velika zaloga vsakovrstnih poljedelskih strojev.

iz najslavitejših tovarn.

Zastopstvo za parne kotle znanih tvornic „Welsla“.